

Brottsoffer

BROTTSOFFER
JOURN
116 006

TIDNINGEN BROTTSOFFER | BROTTSOFFERJOURN SVERIGE
NR 4/2023 | ÅRGÅNG 28

**»Jag känner ofta att jag
måste försvara honom«**

Katri Reyna Väänänen om mordet
på sonen Yonathan.

**Fattigdom och otrygghet
föder våld och kriminalitet**

Nicolas Lunabba arbetar med barn och
unga i utsatthet.

Många känner skam

Föreningen Atsub stöttar anhöriga
till barn som utsatts för sexualbrott.

Tema
Anhörig

**BROTTSOFFER
JOURNEN**
116 006

TIDNINGEN BROTTSOFFER

Utges av Brottsofferjouren Sverige
Telefon: 08-644 88 00
Hammarby Fabriksväg 25
120 30 Stockholm
www.brottsofferjouren.se
boj.se/tidning
tidningenbrottsoffer@boj.se

Brottsofferjouren Sverige är en ideell organisation som arbetar för bättre villkor för brottsoffer, vittnen och anhöriga. Brottsofferjouren Sverige har cirka 60 medlemsföreningar, lokala brottsofferjourer, över landet. Där kan den som utsatts för brott få kostnadsfri och konfidentiell hjälp. Brottsofferjouren erbjuder också stöd vid de flesta tingsrätter och hovrätter i Sverige.

ANSVARIG UTGIVARE

Sven-Erik Alhem
073-973 86 00, sven-erik.alhem@boj.se

REDAKTÖR

Amanda Säfström
08-550 486 07, amanda.safstrom@boj.se

GRAFISK FORM

Karin Rosenberg, karin@karinform.se

OMSLAGSFOTO

Therese Wiberg

ANNONSER

Ricard Sjöberg
070-726 41 64, ricard.sjoberg@fbmedia.se

PRENUMERATIONSÄRENDE

info@brottsofferjouren.se

TRYCK

Tidningen Brottsoffer ges ut med stöd av Förbundsmedia i Östersund AB. Tidningen är tryckt på miljövänligt papper (Amber Graphic) av ByWind. ISSN: 1400-075x och upplaga 11 000 ex.

Information om dina personuppgifter i vårt prenumerantregister

Tidningen Brottsoffer utkommer med fyra nummer per år. Du som är medlem i en lokal brottsofferjour får tidningen som en medlemsförmån. Det innebär att ditt namn och adress lagras i ett centralt prenumerantregister administrerat av Brottsofferjouren Sverige. Om du säger upp ditt medlemskap raderas dina uppgifter. Detaljerad information om Brottsofferjourens behandling av personuppgifter för både stödsökande, medlemmar och prenumeranter finns på Brottsofferjouren Sveriges webbplats: www.brottsofferjouren.se/dina-personuppgifter/

Innehåll

FOTO: THERESE WIBERG

9. Tema: Anhörig

”Jag har träffat tusentals föräldrar som inte haft förutsättningarna att ta fullt ansvar för sina barn, samt att deras barn vuxit upp i ett samhälle som inte bryr sig tillräckligt om dem.”

Nicolas Lunabba,
Helamalmö.

12.

FOTO: THERESE WIBERG

10.

2 Ordförande har ordet

3 Brottsofferjouren

6 Aktuellt

7 Fråga experterna

9 Tema: Anhörig

Sid 10: ”Jag känner ofta att jag måste försvara honom” Sid 12: Fattigdom och otrygghet föder våld och kriminalitet Sid 14: Många känner skam

17 Jourerna berättar

23 Kontakta din närmaste jour

Vill du skänka ett bidrag till Brottsofferjouren?

Vi är mycket tacksamma om du som läser tidningen vill bidra ekonomiskt till vår verksamhet. Vi tar tacksamt emot ditt bidrag på vårt 90-konto med PG: 90 03 44-3, BG: 900-3443 eller Swish-nummer: 123 900 34 43.

90 KONTO | SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

BOJ ger stöd till alla anhöriga

Som anhörig kan lidandet bli livslångt. Vi inom Brottsofferjouren ska alltid finnas till för anhöriga och erbjuda medmänskligt stöd. Det går enkelt att nå oss via 116 006. Även anonymt om så önskas.

Text: Sven-Erik Alhem

Under våra förhållandevis korta liv hinner envar av oss knyta an till ett flertal personer. Allra närmast oss finns normalt våra anhöriga. Särskilt nära oss finns – som det också framgår av själva begreppet – våra närmast anhöriga.

Anhörigbegreppet har fått en särskild tyngd ur flera synpunkter. Inom vår egen organisation, BOJ, har vi under åren allt oftare framhållit hur starkt lidande som drabbar anhöriga till mördade eller trafikdödade i samband med allvarliga brott. Lidandet blir ofta livslångt. Det medmänskliga stöd vi kan erbjuda anhöriga till brottsoffer av olika slag är av stor betydelse. Det är lätt för envar att tänka sig in i hur förödande tomt och kanske rent av meningslöst livet kan kännas efter en sådan förlust när en annan människa är orsaken bakom döden. Jag tror att det är mindre påfrestande – även om all förlust genom döden är svår att bära – om det är naturen själv (tsunami eller blixtnedslag till exempel) som orsakat döden.

En ny dimension av anhöriga till gängkriminella har vi nu som råkat illa ut genom att de bara är just anhöriga och därför kan riskera att drabbas av hämnd genom skjut-

ningar och sprängningar. Det är inte konstigt att människor i en sådan utsatt situation kan känna ett behov av att prata med någon stödperson inom vår organisation.

Det är bra att vi alltid har anhöriga till brottsoffer i fokus när det gäller behovet av ett medmänskligt stöd. Vi ska alltid finnas till också för dem. Fullständigt oskyldiga människor som råkar vara släkt med någon inblandad i gängkriminell verksamhet ska också i sin förtvivlan över den situation de befinner sig i med all den djupa oro som kan råda veta att de kan ringa till oss – även anonymt – via 116 006.

Som stödjure inom BOJ finns tid för att lyssna och samtala med alla anhöriga som på ett eller annat sätt har behov av ett medmänskligt samtal som har samband med brott. ■

Sven-Erik Alhem är förbundsordförande för Brottsofferjouren Sverige och ansvarig utgivare för Tidningen Brottsoffer. Han har tidigare varit överåklagare och är nu samhällsdebattör samt utnyttjas flitigt som expertkommentator i media.

FOTO BROTTSOFFERJOUREN SVERIGE

Brottsofferjouren

BOJ utvecklar modell för ökad trygghet i bostadsområden

BOJ har tilldelats medel från Allmänna Arvsfonden för att under tre år utveckla och sprida en modell för ökad boendetrygghet. Projektet genomförs i bostadsområden i Örebro, Norrköping och Jönköping.

– I ett läge där många känner sig otrygga och oroliga för samhällsutvecklingen är det viktigt att vi är många som hjälps åt för att skapa en positiv förändring. Resurserna från Allmänna Arvsfonden möjliggör för Brottsofferjouren att vara en ännu mer aktiv del av det arbetet, säger Sven-Erik Alhem, förbundsordförande för Brottsofferjouren Sverige.

– Vi vill involvera så många som möjligt i varje område och öka lokal organisering och mobilisering. De unga som bor där, bostadsbolagen med sin lokala närvaro och kunskap om området, den lokala brottsofferjouren, kommunala insatser, fritidsledare, civilsamhälle och näringsliv är alla centrala för att skapa trygga och resursstarka bostadsområden. Genom att utgå från de lokala förutsättningarna bygger vi modellen och skapar förändringen från grunden och upp, med personer och aktörer som bor och verkar i området varje dag, säger ansvarig projektledare Markus Haile på Brottsofferjouren Sverige.

Med utgångspunkt i röster från ungdomar och unga vuxna 18–25 år,

FOTO: THERESE MBERG

Brottsofferjouren Sverige ska utveckla en modell för ökad trygghet i bostadsområden. Brottsofferjouren är glada och stolta över att ha fått förtroendet från Allmänna arvsfonden att under tre år kunna bidra med ökad trygghet.

tillsammans med lokala bostadsbolag och lokala brottsofferjourer vill projektet tillsammans skapa insatser och aktiviteter som ökar tryggheten i tre områden med lägre nivåer av trygghet. Dessutom ska fler delar av samhället involveras för att öka tryggheten.

Målet är att projektet ska leda till en ökad trygghet i de områden

där satsningen genomförs. Dessutom vill projektet öka de ungas deltagarnas upplevelse av delaktighet och möjlighet att påverka sin framtid och omgivning, involvera bostadsbolagen i det trygghets-skapande arbetet och skapa nya förutsättningar och bestående samverkansformer mellan lokala aktörer. ■

Brottsofferjouren

Prenumerera på BOJ:s externa nyhetsbrev

Nu kan du prenumerera på Brottsofferjouren Sveriges externa nyhetsbrev. Brevet skickas ut digitalt cirka fyra gånger per år och innehåller aktuella nyheter om BOJ och inom brottsofferområdet i stort.

Registrera dig för nyhetsbrevet på brottsofferjouren.se.

” I takt med att den gängrelaterade brottsligheten fortsätter att lamslå landet tvingas polisen prioritera och lägga annan typ av brottslighet åt sidan. Detta har pågått under en längre tid och tyvärr ser vi ingen förbättring i närtid. Att polisen behöver prioritera det dödliga våldet är förståeligt. Dock kan vi inte ha ett rättssystem där andra brottsanmälningar prioriteras bort, förhalas eller läggs ner. Det kommer att få allvarliga konsekvenser för människors tilltro till rättssamhället.

Sven-Erik Alhem, förbundsordförande och Fredrik Mellqvist, generalsekreterare Brottsofferjouren Sverige, i en debattartikel i Dagens Juridik.

Många samtal kopplade till oro kring gängkriminaliteten

Just nu tar Brottsofferjouren emot många samtal som handlar om oro kring den eskalerande gängkriminaliteten. En del är själva utsatta, men många är också anhöriga till brottsoffer eller förövare och känner en stark oro.

Brottsofferjourenas nationella telefoncentral 116 006 möter oro och frågor, och förmedlar vidare till ytterligare stöd hos den lokala brottsofferjouren. Brottsofferjouren Sverige har också interna möten med jourerna för att lyfta frågor kopplade till gängkriminaliteten och hur vi på bästa sätt ger stöd till utsatta. BOJ stöttar även anhöriga till gärningspersoner som hamnat i kläm till följd av en anhörigs brottslighet. ■

Ordinarie öppettider i telefoncentralen 116 006 samt chatten är vardagar 09.00-19.00 och helger 09.00-16.00.

Brottsofferjouren tar emot många samtal som handlar om oro kring den eskalerande gängkriminaliteten.

I vår webbshop ...

... kan du beställa böcker, metodhäften och annat informationsmaterial som Brottsofferjouren tagit fram. Nästan allt går att beställa gratis mot fraktkostnad. Du hittar webbshoppen på www.brottsofferjouren.se ■

Brottsofferjouren

FOTO: THERSE MWBERG

Polisens ärendeförmedling till landets brottsofferjourer har ökat rejält under 2023.

Fler brottsutsatta förmedlas till Brottsofferjouren för stöd

Polisens ärendeförmedling till landets brottsofferjourer har ökat rejält detta år. Under perioden 1 januari till 31 augusti har förmedlingen ökat med hela 29 procent jämfört med samma period förra året. Detta är den största ökningen på över tio år och en positiv nyhet för alla som är i behov av stöd men också för alla som arbetar inom rättsväsendet.

– Det här betyder att många fler brottsutsatta får stöd. Vi har arbetat outtröttligt i många år för att öka förmedlingen från polisen och det är mycket glädjande att se att vårt

arbete ger resultat, säger Sven-Erik Alhem, förbundsordförande för Brottsofferjouren Sverige.

BOJ har sedan början av 2023 arbetat målmedvetet med sitt gemensamma interna projekt ”Har du ställt frågan?”. I projektet har jourerna arbetat på lokal och regional nivå med att ge skraddarsydd information direkt till anmälsupptagande poliser och med att informera PKC (Polisens kontaktcenter).

– Vi kan alltså se att projektet ger verkliga resultat. Fler brottsoffer, vittnen och anhöriga får nu frågan och fler förmedlas vidare till oss,

säger Fredrik Mellqvist, generalsekreterare för Brottsofferjouren Sverige.

När någon anmäler ett brott till polisen, alternativt medverkar som vittne i en polisutredning, så ska polisen ställa frågan om hen önskar kontakt med en brottsofferstödande verksamhet. Svarar personen ja förmedlas kontakt med Brottsofferjouren eller annan lämplig stödverksamhet. Värt att notera är dock att det går utmärkt att själv kontakta Brottsofferjouren även om ingen polisanmälan gjorts. ■

24 502

misshandelsbrott mot barn under 18 år anmäldes under 2022, visar statistik från Brottsförebyggande rådet (Brå). Det motsvarade 29 procent av alla anmälda misshandelsbrott. Misshandelsbrotten mot barn anmäls i hög grad av förskola och skola, vilket syns i statistiken genom att färre brott anmäls under sommaren än under skolterminerna.

Organisationer mer positiva till digitalisering efter pandemin

Civilsamhällets organisationer är mer positiva till digitalisering efter covid-19-pandemin och många organisationer vill också utveckla sin digitala verksamhet. Det visar två nya rapporter från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF).

MUCF:s analys visar att pandemin starkt påverkade civilsamhällets verksamheter. Under 2021 bedrev 44 procent av föreningarna hälften eller mer av sin verksamhet digitalt, vilket är nästan sex gånger högre andel än före pandemin. Under 2022 minskade den digitala verksamheten något men fortsatte att vara högre än före pandemin.

MUCF ser behov av fortsatt bevakning av hur digitaliseringen inom civilsamhället utvecklas samt behov av insatser även från det offentliga samhällets sida. ■

Barn utnyttjas i kriminella nätverk

Barn i 12-15-årsåldern rekryteras till kriminella nätverk av andra unga som ofta är 15-20 år. Rekryteringen kan gå snabbt, ibland på mindre än en dag. Det visar en ny rapport från Brottsförebyggande rådet, Brå.

– Vår studie visar att det framförallt är tonåringar som värvar yngre barn till de kriminella nätverken och utnyttjar dem som sin egen arbetskraft. De yngre barnen är särskilt efterfrågade när det gäller att hantera narkotika. På så vis kan de äldre tonåringarna tjäna mer pengar och göra karriär inom nätverken, säger Katharina Tollin, projektledare, Brå, i ett pressmeddelande.

Rapporten Barn och unga i kriminella nätverk (2023:13) är ett regeringsuppdrag. Rapporten visar bland annat att utträden från nätverken är hårt reglerade. Därför är det viktigt att samhället agerar vid specifika tidsfönster då det kan vara möjligt

PHOTO: THESE MINDERS

Yngre barn rekryteras till de kriminella nätverken eftersom de är billig arbetskraft och de får ofta ta sig an sysslor med stor risk för upptäckt. Det visar en ny rapport från Brottsförebyggande rådet (Brå).

motiviera ett barn eller en ungdom att hoppa av. Ett sådant tidsfönster kan exempelvis vara när personer i nätverkens ledande positioner hamnar i häkte eller fängelse och därmed inte kan övervaka barnet på samma sätt som tidigare. ■

Utredning föreslår ny lag om anonyma vittnen

Utredningen om Anonyma vittnen överlämnade sitt delbetänkande till justitieminister Gunnar Strömmer i slutet av oktober. Utredningen föreslår att det ska införas ett system med anonyma vittnen i brottmål. Möjligheten till att vittna anonymt kommer att finnas både under förundersökningen och vid rättegången i mål som gäller allvarlig brottslighet och där det finns en påtaglig risk för att ett vittne eller dess närstående

utsätts för något allvarligt brott om han eller hon vittnar i målet. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 april 2025.

Samtidigt fortsätter utredningen sitt uppdrag. Utredningen ska bland annat se över kronvitnesssystemet och möjligheten att använda inspelade förhör under en förundersökning som bevis i domstol. Utredningen ska slutredovisa sitt uppdrag senast den 28 april 2024. ■

Fråga experterna

Har du frågor till expertpanelen? Skicka dem till fragaexperten@boj.se. Experterna har enbart möjlighet att besvara de frågor som publiceras i tidningen. Vi tar oss friheten att korta ned de frågor vi får.

Vilket ansvar har arbetsgivaren vid trakasserier?

Fråga: En kollega blev utsatt för närmanden av en manlig kollega på en jobbfest för två veckor sedan. Det hela gick över alla gränser och till slut fick några andra kollegor ta tag i mannen och se till att han kom hem. Han hade druckit alldeles för mycket och kom inte ihåg något dagen efter. Sedan dess har kollegan som blev utsatt varit sjukskriven, men den manliga kollegan är tillbaka på jobbet som vanligt. Vi var flera som såg vad som hände och har pratat med vår chef om detta, men han säger att arbetsgivaren inte kan göra något eftersom detta skedde utanför arbetstid. Har arbetsgivaren någon skyldighet när en anställd blir utsatt av en annan anställd även om det inte är under kontorstid? Borde vi polisanmäla det som hände om inte chefen lyssnar?

Svar: En arbetsgivare har ett ansvar för trakasserier på arbetsplatsen och sexuellt ofredande är ju en form av trakasserier. Dock verkar händelsen inte inträffat på själva arbetsplatsen enligt din beskrivning. Men den kollega som utsatts är ju vad jag förstår sjukskriven på grund av det inträffade.

Då kan jag tycka att det är arbetsgivarens ansvar att ta tag i detta enligt de riktlinjer som finns för arbetsgivare när det gäller deras skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier. Det stadgas i Diskrimineringslagen 2 kapitlet 3 § och 3 kapitlet i densamma. Det här blir ju också en fråga om er arbetsmiljö och någonstans måste arbetsgivaren inse detta.

En arbetsgivare har ingen direkt skyldighet att polisanmäla ett sexuellt ofredande. Generellt är det den som drabbats som ska göra en polisanmälan och ni som bevittnat händelsen kan hjälpa hen med det och stötta hela vägen. Ni är ju även vittnen så det bör inte vara svårt att bevisa vad som skett. Mitt råd är att ni pratar med arbetsgivaren om detta och eventuellt också med ett fackombud/skyddsombud. Uppmuntra kollegan till att polisanmäla och stötta så gott ni kan! Lycka till!

EVA ANDERSSON ADVOKAT

Kan jag få ersättning trots att ingen dömts?

Fråga: Jag blev rånad på värdesaker till ett värde av 10 000 kronor. I tingsrätten blev en person friad men det

framgår av domen att jag är offer för rån. Kan jag ändå, trots den friande domen, få ersättning hos Brottsoffermyndigheten? Jag har hört med mitt försäkringsbolag men får ingen ersättning därifrån.

Svar: Har en domstol konstaterat att du utsatts för ett rån finns goda förutsättningar för att du ska kunna få viss brottsskadeersättning; detta trots att ingen kunde fällas för brottet. Du bör därför göra en ansökan till oss på Brottsoffermyndigheten.

MAGNUS ÖHRN CHEF BROTTSSKADEENHETEN

Hur ska jag kunna få mitt liv tillbaka?

Fråga: Som ung blev jag våldtagen av en man på en fest. Jag polisanmälde aldrig och vet faktiskt inte om han någonsin insåg att det han gjorde mot mig var fel. Denna man har förstört så mycket för mig. Han har förstört min tillit till andra män och gjort så att jag aldrig riktigt kan lita på någon i en relation. Jag har gått i terapi under en period och fått hjälp mot min ångest som blivit allt värre, men jag verkar aldrig bli helt fri från honom. Jag vill bara kunna

FOTO AMANDA SÄFSSTRÖM

Eva Andersson är advokat. Till vardags arbetar hon oftast som målsägandebiträde där hon hjälper och stödjer brottsoffer att driva sina mål. Hon har också skrivit boken "Målsägandebiträdet i rättsprocessen".

FOTO JOHAN GUNNARSSON

Magnus Öhrn är chef för brottsskadeenheten på Brottsoffermyndigheten. I Tidningen Brottsoffer svarar han på frågor om brottsskadeersättning och skadestånd.

FOTO BRIDA OLAUSSON

Anneli Svensson är socionom och legitimerad psykoterapeut. Hon har tidigare arbetat inom kriminalvården, socialtjänsten och med RFSL:s Stödmottagning. Hon har lång erfarenhet av brottsofferstödande arbete.

glömma honom och börja leva mitt eget liv. Vad ska jag göra?

Svar: Jag förstår att det kan kännas hopplöst. Våldet du upplevt är brutalt och djupt integritetskränkande. Det är bra att du fått hjälp med ångesten men det räcker inte. En mer traumainriktad terapi kan hjälpa dig att göra svåra minnen mindre invaderande och du kan känna dig mer fri och med detta också förhoppningsvis våga lita på män igen. Tyvärr finns det inget sätt att radera minnen helt. Men de kan blekna och inte störa längre. Hoppas verkligen du kan få ro.

ANNELI SVENSSON SOCIONOM OCH PSYKOTERAPEUT

Blir ansökan och beslut allmän handling?

Fråga: Blir min ansökan om brottsskadeersättning allmän handling när jag skickar in den? Och vad gäller för beslutet – kan vem som helst begära ut och få se det?

Svar: Brottsoffermyndigheten är en statlig myndighet som omfattas av offentlighetsprincipen. Det innebär att handlingar, som till exempel ansökningar, som kommer in till myndigheten betraktas som allmänna handlingar som måste lämnas ut om någon begär det. Sekretess kan dock hindra att vissa uppgifter i ansökan lämnas ut.

När det gäller våra beslut så är

de alltid offentliga, vilket betyder att vem som helst kan begära ut och få se dem. Har man till exempel sekretesskyddade personuppgifter kommer dock dessa inte att framgå i beslutet.

MAGNUS ÖHRN CHEF BROTTSSKADEENHETEN

Kan min mamma få ersättning efter intrånget?

Fråga: Min mamma blev lurad av bedragare som sa sig vara från ett elbolag och tog sig in i hennes hem. De tog kontanter och diverse saker av värde. Kan hon få brottsskadeersättning med anledningen av kränkningen detta har vålat henne?

Svar: Som jag uppfattar frågan så tvingade sig personen inte in utan blev insläppt i tron att denne faktiskt var från elbolaget samt att din mamma upptäckte stölden först efter att personen lämnat bostaden.

Brottsoffermyndigheten har tidigare prövat ärenden där en person blivit insläppt i bostaden på liknande sätt och där det i efterhand upptäckts att bland annat pengar och smycken stulits. Vi har då kommit fram till att den bestulne personen inte, i skadeståndsrättslig mening, utsatts för en så allvarlig kränkning att ersättning kunnat lämnas. Har jag uppfattat situationen rätt så kan din mamma tyvärr inte få någon brottsskadeersättning för kränkning. Har personen

istället olovligen tvingat sig in i bostaden och/eller stulit sakerna när din mamma sett det, men inte kunnat hindra det, kan bedömningen bli en annan.

MAGNUS ÖHRN CHEF BROTTSSKADEENHETEN

Är det för sent att anmäla misshandeln?

Fråga: För fyra år sedan blev jag misshandlad av min dåvarande kille några olika gånger. Det hände alltid när han var full, då han hade lätt för att bli våldsam. När han var nykter ångrade han sig alltid förskräckligt. En gång besökte jag akuten för skadorna jag fick. Jag ville inte anmäla då, men jag tror de dokumenterade skadorna jag fick på något sätt. Nu är vi inte tillsammans längre och jag vet att han har en ny tjej som utsatts för samma sak. Kan jag anmäla honom för misshandeln mot mig nu? Eller har det gått för lång tid?

Svar: Du kan anmäla honom nu och det är bra om du har någon dokumentation att visa och eventuell annan stödbevisning i form av vittnen och liknande. Sen får polisen bedöma vad för typ av misshandel det är fråga om. Ringa misshandel preskriberas efter två år, misshandel av normalgraden efter fem år och grov misshandel efter tio år. Lycka till!

EVA ANDERSSON ADVOKAT

TEMA

Anhörig

”Jag känner ofta att jag måste försvara honom”

Katri Reyna Väänänen om mordet på sonen Yonathan. **Sid 10**

Fattigdom och otrygghet föder våld och kriminalitet

Nicolas Lunabba arbetar med barn och unga i utsatthet. **Sid 12**

”Många känner skam”

Föreningen Atsub har stöttat anhöriga till sexuellt utsatta barn i 30 år. **Sid 14**

”Jag känner ofta att jag måste försvara honom”

20-årige Yonathan Reyna Väänänen var en lugn och omtyckt kille. Det fanns inga konflikter eller riskbeteenden som kunde ses som varningssignaler. Inget pekade på att Yonathan skulle bli skjuten i huvudet.

Text: Yamile Lindgren **Foto:** Therese Wiberg

Den 8 mars 2017 började som en alldeles vanlig vardagskväll med tvättbestyr för Katri Reyna Väänänen som var ensamstående tvåbarnsmamma. 9-åriga dottern låg och sov och 20-årige sonen Yonathan var ute med kompisar. Katri hade sms-kontakt med honom och de hade kommit överens om att han skulle ta med sig tvätten från tvättstugan när han kom hem senare på kvällen.

Katri kände ingen större oro för honom.

– Det jag kunde oroa mig för var att han var arbetslös och att han kanske skulle råka ut för något rasistiskt. Men inte att något sådant här skulle hända, säger hon.

Katri sms:ar Yonathan men får inget svar. Hon somnar tidigt men vaknar med en dålig känsla och tittar i hallen om sonens skor är där. Men Yonathan har fortfarande inte kommit hem och svarar inte den här gången heller. Katri somnar till slut

om men väcks av att dörrklockan ringer hårt, ett ljud som många år senare fortfarande kan väcka henne.

Hon kastar på sig morgonrocken.

Genom kikhålet ser hon uniformerade poliser.

Katri förstår direkt att de kommer med ett allvarligt besked om Yonathan. Hon ser det i ena polismannens ögon. ”Säg bara vad det är som har hänt”, vädjar hon och tänker att det

skett en bilolycka. Hon förstår därför ingenting när poliserna berättar att Yonathan har blivit skjuten

i huvudet och avlidit på Karolinska sjukhuset i Stockholm.

Poliserna visar stor medmänsklighet. De berättar vad som hänt för dottern som vaknat och de stannar i lägenheten tills en vän till Katri kommer.

Tiden som följer handlar mest om praktiska saker för Katri, som att ringa försäkringsbolaget, planera begravning och ”skärpa sig” för att

” Jag känner ofta att jag måste försvara honom och säga att han inte var inblandad i kriminalitet. Men vad skulle hända om han var inblandad, om det var han som var måltavlan, skulle hans död inte vara lika sorglig då?

ta hand om dottern. Katri minns att hon inte fick någon hjälp, de enda utanför vänkretsen som hörde av sig var polisen.

Polisutredningen inleds om fallet som media kallar för ”dubbelmordet i Kista.” Tankarna maler i Katri men kontakten med Yonathans vänner ger tröst.

– Var han med i ett gäng utan att jag visste om det? Det var skönt att se att det fanns många som brydde sig om och saknade Yonathan och att de kunde bekräfta att nej det här hade ingen kunnat tro om honom. Snarare spred sig en rädsla att kan det här hända honom kan det hända vem som helst.

Katri Reyna Väänänen.

”Någon slags rättvisa är det ju att någon sitter dömd men egentligen spelar det ingen roll, sorgen och saknaden efter Yonathan finns ju kvar.” säger Katri Reyna Väänänen, vars son mördats.

Av polisen får Katri veta att Yonathan var på fel plats vid fel tillfälle. Det var en slump att just han hamnade i den där bilen när kompisarna skulle åka och äta på kvällen. Han var bara bekant med den andra killen som också sköts ihjäl och som polisen tror var måltavlan. I media publicerades uppgifter om att den andra killen hade kopplingar till ett kriminellt nätverk men någon motivbild kom aldrig fram och Katri vill inte spekulera.

– Jag vet ju bara vad jag läst och vad polisens teori är och för mig är det en tröst med deras ord om att det var en slump att Yonathan befann sig där. Jag hade inte kunnat förhindra det.

Den första frågan som Katri ofta får är om Yonathan hade kopplingar till gängkriminalitet.

– Jag känner ofta att jag måste

försvara honom och säga att han inte var inblandad i kriminalitet. Men vad skulle hända om han var inblandad, om det var han som var måltavlan, skulle hans död inte vara lika sorglig då?

En person dömdes till livstids fängelse för dubbelmordet men han erkände aldrig.

– Någon slags rättvisa är det ju att någon sitter dömd men egentligen spelar det ingen roll, sorgen och saknaden efter Yonathan finns ju kvar. Men jag behöver inte grubbla på den biten ... I många liknande fall

” Man behöver förebygga snarare än att bara straffa hårdare. Långa straff har inte avskräckande effekt. Det finns hela tiden nya personer som kan skjuta.

blir ingen dömd, många gånger finns det inte ens en misstänkt.

Katri upplever att mordet på hennes son inte togs på allvar ”eftersom det hände i förorten” men att fler har börjat ta liknande fall på allvar – först nu.

– Men det känns som att folk reagerar mer utifrån en egen rädsla och panik än av empati och av att samhället har fått nog. Tidigare kändes det som att människor tyckte att de i förorten får skylla sig själva, vill de skjuta ihjäl varandra så låt dem göra det. Det är först nu folk förstår att även människor som inte är inblandade i kriminalitet kan råka ut för det.

– Man pratar om det här som ett invandrarproblem men det är inte de här barnens föräldrar som har kommit hit med kriminaliteten och våldet. Föräldrarna är taxichaufförer, vårdbiträden, de lever inte ett kriminellt liv. Det är föräldrarnas barn som har blivit kriminella.

Katri tror inte att den nuvarande våldsspiralen kommer att ta slut snart och ger inte mycket för politiker som hon tycker vill vinna poäng kortsiktigt snarare än att hitta långsiktiga lösningar.

– Man behöver förebygga snarare än att bara straffa hårdare. Långa straff har inte avskräckande effekt. Det finns hela tiden nya personer som kan skjuta. Yonathans mördare dömdes till livstids fängelse men det har inte förhindrat dödsskjutningar. ■

Fattigdom och otrygghet föder våld och kriminalitet

Nicolas Lunabba drömde om att bli basketspelare eller rappare men hittade sitt kall i att arbeta med barn och unga i utsatthet. Idag är han verksam i Helamalmö och en prisbelönt författare.

Text: Yamile Lindgren

Organisationen Helamalmö arbetar aktivt för att skapa förändring genom egna "välfärds-system" och trygghetsstrukturer i de så kallade utsatta – eller som Nicolas Lunabba vill uttrycka det "politiskt försummade" – områdena i Malmö. Helamalmö aktiverar tusentals människor om året och bedriver ett sextiotal aktiviteter främst för barn och unga men också för pensionärer och föräldrar.

– Min egen drivkraft är nog främst just passionen för människor och viljan att finnas tillhands för sårbara grupper. Men också ilska över orättvisor i allmänhet. Och särskilt nu, i en tid då humanism är på tillbakagång och auktoritära krafter vinner mark, berättar han.

I sitt arbete träffar han många unga människor, även de som hamnat snett och på fel väg. Och svaret på varför unga hamnar i våld och kriminalitet följer ett mönster, berättar han.

– Unga som dras in i destruktiva grupperingar saknar i hög utsträckning en känsla av sammanhang och tillhörighet, pengar och resurser, trygga hemförhållanden och vuxna utanför hemmet som kan "fånga

Nicolas Lunabba, författare och verksam i Helamalmö.

upp" dem och agera förebilder.

Nicolas Lunabba anser att barn som växer upp i de så kallade utsatta områdena per definition har berövats sina grundläggande rättigheter, då Barnkonventionen, som är lag i Sverige, inte tycks gälla för de barnen.

” Unga som dras in i destruktiva grupperingar saknar i hög utsträckning en känsla av sammanhang och tillhörighet, pengar och resurser, trygga hemförhållanden och vuxna utanför hemmet som kan "fånga upp" dem och agera förebilder.

– Vi har alltså fråntagit dem det man brukar kalla skyddsfaktorerna – de betingelser som ska förhindra att de utvecklar ett normbrytande beteende. Självklart kommer en del vända sig till brottslighet om de inte ser en annan utväg.

Nicolas Lunabba tycker att ett utsatt område i sig ska betraktas som en riskfaktor: skolorna fungerar inte som de ska, arbetslösheten och fattigdomen är hög, framtidstron är låg, våld och hot om våld präglar tillvaron och så vidare.

– Som förälder är man ytterst begränsad i en sådan situation. Jag har träffat tusentals föräldrar som inte haft förutsättningarna att ta fullt ansvar för sina barn, samt att deras barn vuxit upp i ett samhälle som inte bryr sig tillräckligt om dem. Det är bekvämt att skylla på föräldrar och ungdomar och på så vis rentvå sig själv, att slippa konfronteras med sina egna och samhällets brister.

Hur kan samhället och framtiden förändras?

– Bara genom genomgripande förändringar på politisk nivå. Men det kommer inte ske av sig självt. Vi vet, genom att studera vår egen historia, att vi bara kan bekämpa de groteska samhällsklyftor som präglar Sverige idag genom folklig mobilisering för att förändra opinionen. Jag tror kort och gott att vi behöver en ny folkrörelse, med fokus på jämlikhet, social rättvisa, klimaträttvisa och demokrati. De utmaningar vi ser idag kan vi inte lösa genom små reformer, och absolut inte med de partier som styr Sverige. Vi rör oss bakåt i tiden.

Hur ser du på möjligheten att bryta spiralen av våldsdåd i Sverige?

– Vi har alla förutsättningar att göra det. Men det kräver att vi slutar ljuga om enkla och ofta kontraproduktiva lösningar, så som hårdare tag och andra auktoritära metoder. Det sitter, något förenklat, i samhällsväven. Är den inte hel, kommer unga trilla dit.

Nicolas Lunabba har själv förlorat närstående i våld och tvingats hitta hårda sätt för att överleva det.

– Det är naturligtvis fruktansvärt. Men likt samhället i övrigt har det lett till att jag själv blivit förhärdad och i någon mening förminskar de här barnens värde. Det är en fruk-

FOTO: THERESE WÄRBERG

I sitt arbete träffar Nicolas Lunabba unga som hamnat snett. "Min egen drivkraft är nog främst just passionen för människor och viljan att finnas tillhands för sårbara grupper. Men också ilska över orättvisor i allmänhet", berättar han.

”Det sitter, något förenklat, i samhällsväven. Är den inte hel, kommer unga trilla dit.

tansvärd sak att inse och medge, men likväl är den sann. Jag har behövt utveckla en acceptans för våldet, ta avstånd från barnen, så att jag själv inte går under, när de dör.

– Ett annat sätt att hantera det är att skapa aktiviteter som håller barnen borta från destruktivitet och som samtidigt erbjuder dem ett mer värdigt och tryggt liv. Samt att kanalisera vreden och ångesten och rikta den mot dem som är ytterst ansvariga för den situation vi hamnat i, makthavarna.

Nicolas Lunabba nämner ofta fattigdom och otrygghet som grundläggande orsaker till destruktiva vägar som våld och kriminalitet.

– Jag vet av egen erfarenhet hur förnedrande det är att leva i fattigdom. Genom mitt arbete, mitt skrivande, eller när jag läser exempelvis rapporter om den ut-

bredda fattigdomen i Sverige och vilka konsekvenser den får för såväl individ som samhälle, blir det bara tydligare. Trygghet, om jag ska vara lite filosofisk, handlar för mig om en känsla av att jag har det jag behöver, jag blir sedd och bekräftad och älskad för den jag är, min integritet är inte hotad.

Idag är Nicolas Lunabba själv tvåbarnspappa och med det har engagemanget men också rädslan ökat.

– Jag har blivit en mer skör och rädd person sedan barnen kom. Jag är mer känslig än tidigare. Det har också med världsläget att göra. Jag är en mycket arg människa. Ilskan jag känner inför de orättvisor jag ser i Sverige och i världen är stor, och jag kan bara få utlopp för den genom handling. ■

Föreningen Atsub, Anhöriga till sexuellt utnyttjade barn, har funnits i 30 år och ger stöd till anhöriga till barn som utsatts för sexualbrott.

Många känner skam

Så många som tre till fyra barn i varje klass utsätts eller har utsatts för någon form av sexuellt våld, enligt Brå. Ändå är tabut stort kring ämnet och många anhöriga upplever att de inte får stöd av samhället. Föreningen Atsub vänder sig i första hand till anhöriga som har ett eller flera sexuellt utsatta barn och har funnits i 30 år.

Text: Yamile Lindgren **Foto:** Therese Wiberg

Elin Aittamaa är verksamhetsansvarig och berättar att anhöriga i hela Sverige ringer på jourtelefonen.

– Ofta är det i ett kritiskt och tidigt skede som anhöriga kontaktar oss. Man kanske precis har fått veta eller börjat misstänka att barnet utsetts för sexuellt brott eller så har socialen eller polisen fått veta. Men det kan också ha gått en tid sedan brotten uppdagades och den anhöriga kanske känner att nu är det min tur att gå igenom vad som hänt och få stöd, berättar hon.

Föreningen tar emot många samtal men försöker också få till fysiska möten för att bättre kunna hjälpa stödsökande både enskilt och med gruppsamtal. Atsub:s medarbetare kan också följa med som stöd vid myndighetsbesök som till exempel polisen.

De flesta, nästan 80 procent, av de som hör av sig är mammor. Ofta är

” Mycket beror på okunskap och en ovilja att försöka ta in det som hänt, man hittar på andra orsaker till barnets berättelse och till varför det berättar nu. Sådana här rektioner och att släkten blir uppdelad är förstas också jobbiga konsekvenser för både barnet och den anhöriga som försöker få stöd.

” För anhöriga känns det som ett svek när samhället inte lyssnar tillräckligt på dem och på barnet. Dessutom har vården långa väntetider för att få stöd och samtal och utredningar hos socialen är också krävande och kan ta tid.

det barnens pappor som misstänks som förövare och det gör att anhörigstödet blir mer komplext.

Men förövaren kan också vara andra närstående som föreskolepersonal, mammans pojkvän eller andra i släkten, och det finns också kvinnor som är förövare även om det är ovanligt.

Elin Aittamaa berättar att många som söker stöd upplever att det är svårt att få ett stöd och

att det känns som att samhället sviker. Eftersom sexualbrott mot barn många gånger är svåra att utreda och bevisa händer det också ofta att förundersökningen läggs ner.

– För anhöriga känns det som ett svek när samhället inte lyssnar tillräckligt på dem och på barnet. Dessutom har vården långa väntetider för att få stöd och samtal och utredningar hos socialen är också krävande och kan ta tid. Därför kan vi på föreningen vara en slags mellanhand. Det är skönt för de stödsökande att prata med någon under tiden.

Hon berättar att stödet som de flesta anhöriga efterfrågar ofta handlar om att bara bli lyssnade på och att få ställa frågor om hur systemen fungerar hos socialen och rättsväsendet.

– Ofta känner de anhöriga en stor besvikelse över saker och stöd som inte fungerar. De har ett stort behov av att kunna ventiler sina känslor. Många gånger är det också mycket skam när förövaren också finns i familjen och när den anhörige också oroar sig för eventuella syskon och andra släktingar.

Skuld- och skamkänslorna kan också göra att familjer splittaras när sexualbrott mot barn uppdagas. Elin berättar att det är vanligt att några i släkten blundar för att brottet ens har hänt.

– Mycket beror på okunskap och en ovilja att försöka ta in det som hänt, man hittar på andra orsaker till barnets berättelse och till varför det berättar nu. Sådana här rektioner och att släkten blir uppdelad är förstas också jobbiga konsekvenser för både barnet och den anhöriga som försöker få stöd.

– Men vi måste tro på brottsoffren och barnen. Barn ljuger inte om sådant här, de ljuger kanske om att det inte har hänt. Vi måste vara uppmärksamma när vi upplever ett förändrat beteende hos barnet eller ser att det mår dåligt.

En annan konsekvens när barnet inte tas på allvar är också att det kan fortsätta tvingas till umgänge med förövaren.

– Den situationen är nog den

Elin Aittamaa, verksamhetsansvarig, Atsub.

Fortsättning på nästa sida →

→ Fortsättning från föregående sida

värsta situationen att vara i som den andra föräldern, att behöva lämna ut sitt barn till våld, veta om det och inte kunna göra någonting. Man måste prioritera barnets skydd framför föräldrarnas rättigheter, säger Elin Aittamaa.

Trasdockans dag uppmärksammas för att tydliggöra sexuellt våld mot barn och "firar" 20 år i höst men på Atsub pratar man om att det snarare är "20 år av oförändring". För trots att även anhörigföreningen har funnits i decennier har skyddet till brottsoffren inte förstärkts nämnvärt. Elin Aittamaa tror att det beror på tabun kring ämnet. Att samhällets syn på det – att ämnet är lite för jobbigt – gör att det är svårt att prata om det.

– Det är svårt att förstå hur man kan utsätta någon för sexuellt våld. Sexuellt våld mot barn blir ännu svårare att ta i. Och det märks även privat, många frågar mig hur jag orkar jobba med det här och orkar lyssna. Men jag tycker inte att man måste förstå för att kunna ge stöd. Om jag kan hjälpa någon bara genom att lyssna så har jag ju gjort något för den som faktiskt lever med det här som verklighet. ■

Du som är anhörig är viktig. För att du ska orka finnas där som stöd för den utsatta kan du själv behöva stöd och hjälp.

BOJ ger stöd till dig som är anhörig

Att vara anhörig till någon som utsatts för brott kan väcka många olika tankar och känslor. Du kan också behöva få svar på praktiska frågor.

Ett brott påverkar ofta många fler än den som blir direkt utsatt. När en familjemedlem utsätts för brott kan hela familjen behöva stöd. Oron över att en nära vän eller kollega är utsatt för våld kan vara svår att hantera. När det gäller brott som resulterat i dödsfall finns ett stort behov av stöd till närstående.

Barn som är närstående till brottsoffer kan behöva särskilt stöd och hjälp att bearbeta det som har hänt. Även anhöriga till gärnings-

personer kan drabbas hårt och ha svårt att få stöd eller ens empati. Som anhörig kan det ibland vara svårt att veta hur man ska bete sig. Du kan också behöva kunskap om hur du kan stötta och hjälpa en person som är eller har blivit utsatt.

Du som är anhörig är viktig. För att du ska orka finnas där som stöd för den utsatta kan du själv behöva stöd och hjälp. Det kan vara skönt att få prata med någon utomstående som lyssnar utan att ställa krav. Tveka inte att söka stöd!

Läs mer på www.brottsofferjouren.se/brottsofferstod/for-anhoriga-till-brottsutsatta

Jourerna berättar

Nya möten på Sparbanksdagen

Den 9 september firades Sparbanksdagen i Falkenberg. Då fick lokala föreningar möjlighet att visa upp sina verksamheter. Naturligtvis var BOJ Falkenberg på plats även i år och berättade om vad vi gör, delade ut broschyrer och en och annan godisbit. Stort tack till våra duktiga volontärer Marianne, Ingegerd, Gunnel och Irene som var på plats samt ett stort tack till Falkenbergs Sparbank för en mycket viktig och trevlig dag.

BROTTSOFFERJUREN FALKENBERG

Studenter tackar för praktiken hos Brottsofferjouren Värmland

Vi heter Julia och Maja och läser sista året på samhällsanalytikerprogrammet på Karlstads universitet. Under höstterminen har vi gjort vår praktik på Brottsofferjouren Värmland där vi främst ägnat oss åt det uppdrag vi fått men vi har även rollen som stödare för allmänt stöd. Vårt uppdrag handlar huvudsakligen om att ta fram underlag till Brottsofferjouren Värmland gällande stöd till personer med intellektuell funktionsnedsättning och/eller NPF-diagnos.

Vi har haft varierande uppgifter, alltifrån att vara stödare till att skriva rapport eller följa med på föreläsningar och konferenser. Vår tid på Brottsofferjouren Värmland har definitivt levt upp till våra förväntningar. Vi har fått en

djupare inblick och bredare kunskap om verksamheten och det har varit otroligt intressant.

Vi har fått använda våra kompetenser vi fått med oss från universitetet i praktiken och göra något som faktiskt har ett syfte. Det har både varit otroligt lärorikt och givande. Det märks att Brottsofferjouren Värmlands samordnare brinner för sina uppdrag då de har velat hjälpa till när så behövs och agerat bollplank när vi fastnat. Tack från Julia och Maja.

BROTTSOFFERJUREN VÄRMLAND
JULIA OCH MAJA, PRAKTIKANTER

Studenterna Julia och Maja läser sista året på samhällsanalytikerprogrammet på Karlstads universitet och har gjort sin praktik på Brottsofferjouren Värmland.

Jourerna berättar

FOTO: BROTTSOFFERJOURNEN FYRBODAL

De tre föreläsarna Bi Puranen, Maria Edström och Bilan Osman.

Starka berättelser på Mänskliga Rättigheter-dagen

Får man vara olika i Sverige? Det var temat på Mänskliga Rättigheter-dagen 2023 i Trollhättan.

Detta viktiga evenemang, som hålls på FN-dagen den 24 oktober varje år, genomfördes nu för sjunde året i rad. Platsen var ungdomskulturhuset N3, där

Integrationsforum mot rasism och Antidiskrimineringsbyrån Fyrbodal bjöd in till en dag med starka föreläsningar om svensk självbild, individualism, åldersdiskriminering och islamofobi.

På plats fanns Brottsofferjouren Fyrbodal, som tillsammans med bland andra Kvinnojouren Duvan, Rädda Barnen samt

flera organisationer och studieförbund, hade ställt upp sina informationsbord i ungdomskulturhusets foajé. Viktiga samtal pågick bland utställarna, som också knöt kontakter med varandra.

Integrationsforum mot rasisms ordförande Ema Enderlein Fall hälsade välkommen och berättade om

Jourerna berättar

FOTO: BROTTSOFFERJOURNEN FYRBODAL

Mänskliga Rättighetsdagen avslutades med paneldebatt. Från vänster Antidiskrimineringsbyråns projektledare, Elin Nilsson och föredragshållarna Maria Edström, Bilan Osman och Bi Puranen.

FOTO: BROTTSOFFERJOURNEN FYRBODAL

Marita Martinell och Rose-Marye Rosheden bemannade Brottsofferjouren Fyrbodals informationsbord.

föreningen och dess största projekt: Antidiskrimineringsbyrån Fyrbodol, som är en av de allra första i landet.

Därefter berättade byråns jurist, Johanna Zuhr, om hur FN bildades 1945 för att säkra fred, säkerhet och hållbar utveckling och värna om alla människors lika värde. Detta skedde 24 oktober, som därmed är FN:s födelsedag.

På scenen kunde publiken sedan lyssna på starka föredrag under ledning av Antidiskrimineringsbyråns verksamhetsledare, Nora Emanuelsson som moderator.

Först ut var Maria Edström, lektor på

JMG, journalistutbildningen vid Göteborgs universitet, som blev docent 2018. Hon ingår i Agecap, Centrum för åldrande och hälsa, som forskar om åldrande och ålderism och hur äldre framställs i media.

Därefter följde Bilan Osman, journalist och föreläsare, som under åtta år arbetade på tidningen Expo, men som numera frilansar. Hon föreläste om rasism, där en av de värsta formerna var human zoo, där svarta barn visades upp som djur så att vita besökare kunde klappa och mata dem. Vid Bilan Osmans föredrag blev lokalen plötsligt fullsatt av gymnasielever.

Sista föredraget hölls av Bi Puranen, forskare vid Institutet för framtids-

studier, docent i ekonomisk historia och generalsekreterare för World Value Survey, som är ett pågående samhällsvetenskapligt forskningsprojekt. Hon uppehöll sig bland mycket annat vid tre viktiga komponenter – Trygghet, Tillit och Tolerans, där otrygghet leder till misstro som leder till intolerans.

Efter föredragen blev det paneldebatt under ledning av Antidiskrimineringsbyråns projektledare, Elin Nilsson.

Hela evenemanget livesändades, så att allt kunde följas av skolklasser och på arbetsplatser i hela landet.

BROTTSOFFERJOURNEN FYRBODAL
LISBETH BENGTTSSON

Jourerna berättar

Kampanjer för att öka kunskapen om barns utsatthet

Den 26 oktober bjöd Brottsofferjouren Värmland och Länsstyrelsen Värmland in till en dag med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck samt sexuell exploatering av barn och unga utifrån våra gemensamma kampanjer Bortförd och #detkanbörjamedenbild. Med dessa kampanjer vill vi öka kunskapen hos viktiga vuxna kring barns utsatthet. Dagen riktade sig till yrkesverksamma som kommer i kontakt med målgruppen barn och unga och cirka 170 personer från hela länet var på plats på Karolinen i Karlstad. Efter konferensen har Brottsofferjouren fått ett antal förfrågningar om utbildning och föreläsningar inom båda ämnena.

BROTTSOFFERJOUREN VÄRMLAND

FOTO BROTTSOFFERJOUREN VÄRMLAND

Från Brottsofferjouren Värmland föreläste Eva Aronsson och Anna Ströander Venäläinen.

Sexuell exploatering av barn och unga

Barn och ungas utsatthet för sexuell exploatering börjar ofta online. Länsstyrelsen Värmland och Brottsofferjouren Värmland har tillsammans tagit fram materialet #detkanbörjamedenbild som består av en kampanj, en kampanjsida och ett utbildningspaket där vi erbjuder verksamheter möjlighet till kostnadsfri kompetensutveckling och/eller kostnadsfritt processtöd på området.

Hedersrelaterat våld och förtryck & bortförda barn och unga

För många är bröllop något att se fram emot, planera och drömma om. För andra är bröllop en mardröm. Med kampanjen Bortförd vill Brottsofferjouren Värmland och Länsstyrelsen Värmland motverka att barn tvingas in i äktenskap och förhindra att de förs ut ur Sverige.

Seminarium om det våld som inte går i pension

Den 19 oktober var vi med och anordnade seminariet "Våldet går inte i pension" tillsammans med Tanums kommun. Seminariet innebär att BOJ föreläser och berättar om vår verksamhet, polisen alternativt kommunen pratar om bedrägerier och slutligen föreläser Eva Wassén Eriksson om "Våldet går inte i pension". Eva Wassén Eriksson är författare till vår bok och hon pratar om boken och om våld mot äldre. Kommunen hade bjudit in pensionärsföreningarna och det blev många intressanta diskussioner under eftermiddagen.

BROTTSOFFERJOUREN FYRBODAL

Jourerna berättar

FOTO BROTTSOFFERJOURNEN FYRBODAL

Under AO-loppet för människor med funktionsvariationer kunde Brottsofferjouren dela tält med Integrationsforum mot rasism och Antidiskrimineringsbyrån Fyrbodal.

Volontärpodd

Glöm inte att det finns möjlighet för era volontärer att få vidareutbildning via sin dator eller telefon. Brottsofferjourens volontärpodd som görs av Brottsofferjouren Mellersta Skåne och är tillgänglig för alla era volontärer. Under hösten behandlar avsnitten Kriminalvårdens arbete samt nämndemännens uppdrag. I vinter kommer vi att publicera avsnitt som behandlar HBTQI-frågor och bemötandet mot målgruppen samt vittnespsykologi. God lyssning!

BROTTSOFFERJOURNEN MELLERSTA SKÅNE

Festivalbesökare fick info om Brottsofferjouren

Brottsofferjouren Fyrbodal har medverkat vid flera festivaler i Trollhättan i sommar. Jourens representant gick runt och pratade med folk, informerade om BOJ:s verksamhet och delade ut infokort.

Många besökare var turister, som till en början menade att det inte var någon idé att de tog emot informationskort, eftersom de inte var från Trollhättan. Glatt överaskade blev de sedan, när de fick veta att BOJ:s telefonnummer 116 006 gäller över hela Sverige och även i resten av Europa.

Sommarfestivalerna började med Kronogårdsfestivalen i maj. Sedan följde Pridefestivalen i juli. Den arrangeras varje år av Trollhättan Pride, en partipolitiskt och religiöst obunden förening som verkar för öppenhet och tolerans och HBTQ-personers rättigheter. Det brukar bli en glädjens dag, med känslan att hela Trollhättan är med och firar. Det hela

avslutas med en Prideparad genom stan.

Fallens Dagar är Sveriges äldsta stadsfestival. Den pågår under tre dagar, i år 21-23 juli, då det bjöds på allehanda aktiviteter för hela familjen, konserter, mat, underhållning och tävlingar.

AO-loppet går varje år av stapeln i augusti på Edsborgs idrottsplats och vänder sig till unga och vuxna med funktionsvariationer. Meningen är att man ska träffa vänner, idrotta och ha kul, oavsett om man springer, rullar eller går. Här kunde Brottsofferjouren dela tält med föreningen Integrationsforum mot rasism och Antidiskrimineringsbyrån Fyrbodal. AO-loppet, som brukar locka runt 150 deltagare varje år, är ett evenemang under Trollhättan Action Week, då elitåkare från många länder är i Trollhättan och tävlar på rullskidor.

BROTTSOFFERJOURNEN FYRBODAL
LISBETH BENGTSSON

FOTO BROTTSOFFERJOURNEN FYRBODAL

Marie Rosengren och Lina Karlsson på Senordagen i Lysekil.

Seniordag i Lysekil

Den 24 oktober var vi med på Senordagen i Lysekil där Marie Rosengren och Lina Karlsson pratade om Brottsofferjouren samt delade ut broschyrer. Dagen var välbesökt och flera nya kontakter togs inför kommande föreläsningar och kontakter med Lysekils kommun.

BROTTSOFFERJOURNEN FYRBODAL

Frågor och svar från Operation: Har du ställt frågan?

Operation: Har du ställt frågan? är i gång över hela landet. När vi har varit ute och föreläst hos lokalpolisområdena, polisens kontaktcenter (PKC) och polishögskolan har det dykt upp några intressanta frågor en tid efter föreläsningen. Nedan listar vi några av de frågor vi fått med förslag på svar.

Kan en vårdnadshavare godkänna om en minderårig ska bli kontaktad av brottsofferjouren (utan den minderårigas vetskap)?

Eftersom Brottsofferjouren ger stöd till alla så ser vi på BOJ inga problem med att en vårdnadshavare initierar i polis-kontakten om deras minderåriga barn kan behöva stöd av Brottsofferjouren. Om polisen förmedlar ärendet till oss ringer vi upp barnet på samma sätt som vi gör med vuxna. Sedan är det givetvis upp till barnet självt att bestämma om hen vill ta emot stödet eller inte. Det kan vara en god idé att som vårdnadshavare ha pratat med barnet om detta innan, eller att polisen ställer frågan om barnet vill ha stöd av en brottsofferstödjande verksamhet direkt till barnet på samma sätt som till vuxna. Det ökar chanserna för att barnet ställer sig positivt till att ta emot stödet.

I samband med det är det givetvis en fördel om barnets egna nummer (om sådant finns) förmedlas till BOJ så att en direktkontakt kan tas, men går det inte av någon anledning så är det inget hinder för att barnet ska erbjudas stöd av oss, så länge barnet själv vill ta emot stödet.

Kan en minderårig målsägande ha en vårdnadshavares telefonnummer som kontaktnummer?

Det korta svaret är ja, men det är givetvis viktigt att det nummer som går till vårdnadshavaren inte riskerar att vara numret till en våldsutövande förälder. Men är det så att exempelvis en mamma och ett barn varit utsatta för hot och våld i hemmet och barnet inte har en egen telefon med eget nummer ser vi från vår del inga problem med att numret går till vårdnadshavaren (exempelvis våldsutsatta mamman) om alternativet är att barnet inte kan få stöd på annat sätt än via mammans telefon.

Kan en minderårig själv bestämma om denna vill ha kontakt med en brottsofferjour eller måste vi få godkännande av vårdnadshavare att lämna uppgifter vidare till er?

Polis och vården kan ha en nedre åldersgräns vad gäller att de behöver meddela vårdnadshavaren. Vi på Brottsofferjouren lyder inte under några sådana lagar eller bestämmelser precis som andra ideella organisationer som ger stöd till barn, exempelvis BRIS, ECPAT med flera vilket innebär att ett minderårigt barn kan få stöd av Brottsofferjouren utan medgivande från vårdnadshavare. Att vi inte har sådana bestämmelser gör att barn har någonstans att vända sig när samhället och vuxenvärlden brister utan att vuxna ska kunna sätta käppar i hjulet för det. Så det korta svaret på frågan är ja, det minderåriga barnet kan självt bestämma

om hen vill ha stöd av Brottsofferjouren och för BOJ:s del krävs inget godkännande från vårdnadshavare.

Har ni några förslag på enkla, tydliga "oneliners" som polisanställda skulle kunna använda i kontakten med målsäganden och vittnen?

Här är några exempel på hur polisanställda på olika sätt kan ställa frågan om kontakt med brottsofferstödjande verksamhet:

"Ibland kan det vara skönt att få prata med någon om det som hänt och få information och vägledning. Jag kan ordna så att en sådan verksamhet ringer upp dig inom två veckor."

"Skulle du vilja prata om det som hänt eller om du har några frågor om rättsprocessen så skulle vi kunna kontakta en brottsofferstödjande verksamhet som hör av sig till dig?"

"Du har rätt till att få stöd. Jag kan ordna så att en brottsofferstödjande verksamhet ringer till dig inom två veckor, så att du får stöd, information och vägledning i det som hänt dig."

Ett tips när representanter är ute och föreläser i lokalpolisområdena är att tipsa om Brottsofferjouren Sveriges hemsida. Brottsofferjouren Sverige har sammanställt ett gäng vanliga frågor som allmänheten brukar ställa till polisen när polisen informerar om Brottsofferjouren: www.brottsofferjouren.se/om-oss/information-om-boj-till-poliser/

BROTTSOFFERJOURNEN MELLERSTA SKÅNE

Brottsofferjourerna

[facebook.com/BrottsofferjourenSverige](https://www.facebook.com/BrottsofferjourenSverige)

Flera lokala jourer har också egna sidor på Facebook.

Lokala brottsofferjourer

De lokala brottsofferjourerna ger stöd till brottsoffer, anhöriga och vittnen. Här finner du kontaktuppgifter till din närmaste jour. För postadresser se brottsofferjouren.se.

Telefoncentral

Brottsofferjourernas Telefoncentral nås på **116 006** och hjälper till att förmedla kontakt till alla lokala brottsofferjourer i Sverige.

Stöd på eget språk

För stöd på eget språk fyll i kontaktformulär på www.brottsofferjouren.se eller ring 116 006.

Brottsofferjouren Sveriges kansli

Brottsofferjouren Sveriges kansli når du på 08-644 88 00 eller info@brottsofferjouren.se.

Brottsofferjouren Sveriges styrelse

Brottsofferjouren Sveriges styrelse nås via styrelsen@boj.se.

Läs mer

Läs mer om Brottsofferjouren på www.brottsofferjouren.se

GÄVLEBORGS LÄN

Bollnäs-Ovanåker
0730-753 036
info@bollnas-ovanaker.boj.se
bollnas.boj.se

Gästrike Västra
Hofors, Ockelbo, Sandviken.
026-25 90 00, 070-696 58 24
info@gastrike.boj.se

Gävle
026-10 55 77, 070-570 32 10
info@gavle.boj.se
gavle.boj.se

Hudiksvall-Nordanstig
Stöd i domstol: Hudiksvalls tingsrätt.
0650-100 20
info@hudiksvall.boj.se

Ljusdal
0651-101 01, 0730-753 036
info@ljusdal.boj.se

Söderhamn
Stöd i domstol: Söderhamns tingsställe.
0270-101 21
070-526 64 03
info@soderhamn.boj.se

HALLANDS LÄN

Falkenberg
0346-587 87
info@falkenberg.boj.se

Kungsbacka
0300-83 48 40
info@kungsbacka.boj.se

Södra Halland
Halmstad, Hylte, Laholm.
Stöd i domstol: Halmstads tingsrätt.
070-574 62 40
info@sodrahalland.boj.se
sodrahalland.boj.se

Varberg
Stöd i domstol: Varbergs tingsrätt.
0340-67 65 01
info@varberg.boj.se

JÄMTLANDS LÄN

Jämtland
Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre, Östersund.
Stöd i domstol: Östersunds tingsrätt.
063-51 24 00, 073-801 45 64
info@jamtland.boj.se
jamtland.boj.se

JÖNKÖPINGS LÄN

Jönköpings län
Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Haba, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vaggenyd, Vetlanda, Värnamo.
Stöd i domstol: Jönköpings tingsrätt, Göta hovrätt.
036-330 80 80
info@jonkoping.boj.se
jonkoping.boj.se

KALMAR LÄN

Oskarshamn-Mönsterås-Högsby
Stöd i domstol: Oskarshamns tingsställe.
0491-176 00
info@oskarshamn.boj.se
oskarshamn.boj.se

Södra Kalmar Län
Borgholm, Emmaboda, Hultsfred, Kalmar, Mörbylånga, Nybro, Torsås, Vimmerby, Västervik.
Stöd i domstol: Kalmar tingsrätt, Västerviks tingsställe.
0480-880 85
info@kalmar.boj.se
kalmar.boj.se

KRONOBERGS LÄN

Sunnerbo
Ljungby, Markaryd.
0372-145 21
info@sunnerbo.boj.se
sunnerbo.boj.se

Växjö
Alvesta, Lessebo, Tingsryd, Uppvidinge, Växjö. Stöd i domstol: Växjö tingsrätt.
0470-456 94
info@vaxjo.boj.se
vaxjo.boj.se

Älmhult
0476-169 31
info@almhult.boj.se

NORRBOTTENS LÄN

Norrbotten
Arjeplog, Arvidsjaur, Boden, Gällivare, Haparanda, Jokkmokk, Kalix, Kiruna, Luleå, Pajala, Piteå, Älvsbyn, Övertorneå.
Stöd i domstol: Gällivare tingsrätt, Haparanda tingsrätt, Kiruna tingsställe, Luleå tingsrätt.
0920-104 13
info@norrbotten.boj.se
norrbotten.boj.se

SKÅNE LÄN

Helsingborg
Bjuv, Helsingborg, Höganäs. Stöd i domstol: Helsingborgs tingsrätt.
042-13 37 00
info@helsingborg.boj.se
helsingborg.boj.se

Hässleholm-Osby-Perstorp
Stöd i domstol: Hässleholms tingsrätt.
0451-127 17
info@hassleholm.boj.se
hassleholm.boj.se

Landskrona-Svalöv
Stöd i domstol: Lunds tingsrätt - Landskrona.
0418-43 61 71
info@landskrona.boj.se

Mellersta Skåne
Burlöv, Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Staffanstorps.
Stöd i domstol: Lunds tingsrätt, Malmö tingsrätt.
046-32 32 98
info@mskane.boj.se
mskane.boj.se

Nordöstra Skåne
Bromölla, Kristianstad, Östra Göinge.
Stöd i domstol: Kristianstads tingsrätt.
044-12 17 33
info@noskane.boj.se
noskane.boj.se

Söderslätt
Svedala, Trelleborg, Vellinge.
0410-103 70
info@soderslatt.boj.se
soderslatt.boj.se

Brottsoffer- och Kvinnojouren Freezonen
Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Tomelilla, Ystad. Stöd i domstol: Ystads tingsrätt.
073-330 30 28
info@freezonen.boj.se
www.freezonen.se

Ängelholm
Båstad, Klippan, Åstorp, Ängelholm, Örkelljunga.
0431-143 00
info@engelholm.boj.se
engelholm.boj.se

Brottsofferjourerna

STOCKHOLMS LÄN

Stockholm-Gotland

Järfälla, Lidingö, Norrtälje, Sigtuna, Sollentuna, Upplands Väsby, Upplands-Bra. Stockholms stadsdelar: Kungsholmen, Norra innerstaden, Södermalm. Stöd i domstol: Attunda tingsrätt, Norrtälje tingsrätt. 08-591 272 00
info@stockholm-gotland.boj.se
stockholm-gotland.boj.se

Haninge-Nynäshamn

08-777 85 00
info@haninge.boj.se
haninge.boj.se

Huddinge-Botkyrka

08-710 01 02, 070-772 01 02
info@h-b.boj.se

Nacka-Tyresö-Värmdö

Stöd i domstol: Nacka tingsrätt. 08-466 91 66
info@nacka.boj.se
ntv.boj.se

Roslagen

Danderyd, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Österåker. 08-768 83 82
info@roslagen.boj.se

Brottsoffer-, kvinno- och tjejjouren Södertälje

Sälem, Södertälje. Stöd i domstol: Södertälje tingsrätt. 070-494 68 75
info@sodertalje.boj.se
sodertalje.boj.se

Södra Stockholm

Stockholms stadsdelar: Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-Liljeholmen, Skarpnäck, Skärholmen, Älvsjö. Stöd i domstol: Solna tingsrätt, Stockholms tingsrätt, Södertörns tingsrätt, Svea hovrätt. 08-604 19 50
info@sodrastockholm.boj.se
sodrastockholm.boj.se

Västerort

Ekerö, Solna, Sundbyberg. Stockholms stadsdelar: Bromma, Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta. 08-89 70 00
info@vasterort.boj.se
vasterort.boj.se

SÖDERMANLANDS LÄN

Eskilstuna

Stöd i domstol: Eskilstuna tingsrätt. 016-12 62 10
info@eskilstuna.boj.se
eskilstuna.boj.se

Katrineholm-Flen-Vingåker

0150-780 17
info@katrineholm.boj.se
katrineholm.boj.se

Strängnäs

0152-176 00
info@strangnas.boj.se

Östra Sörmland

Gnesta, Nyköping, Oxelösund, Trosa. Stöd i domstol: Nyköpings tingsrätt. 0155-28 62 20
info@o-sormland.boj.se
ostrasormland.boj.se

UPPSALA LÄN

Enköping

Enköping 0171-262 06
info@enkoping.boj.se
enkoping.boj.se

Uppsala län

Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Uppsala, Älvkarleby och Östhammar. 018-10 65 00
info@ uppsala.boj.se
uppsala.boj.se

VÄRMLANDS LÄN

Värmland

Arvika, Eda, Forshaga, Grums, Hagfors, Hammarö, Karlstad, Kil, Munkfors, Sunne, Säffle, Torsby, Årjäng. Stöd i domstol: Värmlands tingsrätt. 054-18 28 88
info@varmland.boj.se
varmland.boj.se

Östra Värmland

Filipstad, Kristinehamn, Storfors. 0550-122 20
info@ostravarmland.boj.se
ostravarmland.boj.se

VÄSTERBOTTENS LÄN

Skellefteå

Malå, Norsjö, Skellefteå. Vittnesstöd: Skellefteå tingsrätt. 0910-70 18 20
info@skelleftea.boj.se

Södra Lappland

Dorotea, Lycksele, Sorsele, Storuman, Vilhelmina, Åsele. Stöd i domstol: Lycksele tingsrätt. 0730-77 73 03
info@sodralappland.boj.se

Umeåregionen

Bjurholm, Nordmaling, Robertsfors, Umeå, Vindeln, Vännäs. Stöd i domstol: Umeå tingsrätt, Hovrätten för Övre Norrland. 072-732 24 41
info@umearegionen.boj.se
umearegionen.boj.se

VÄSTERNORRLANDS LÄN

Västernorrland

Härnösand, Kramfors, Sollefteå, Sundsvall, Timrå, Ånge, Örnsköldsvik. Stöd i domstol: Sundsvalls tingsrätt, Ångermanlands tingsrätt, Örnsköldsvik tingsställe, Hovrätten för Nedre Norrland. 070-310 16 38
info@vasternorrland.boj.se
vasternorrland.boj.se

VÄSTMANLANDS LÄN

Västmanland

Arboga, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar, Västerås. Stöd i domstol: Västmanlands tingsrätt. 021-41 32 60
info@vastmanland.boj.se
vastmanland.boj.se
Stödcentrum för Unga Västerås: 070-312 85 34
stodcentrum@vasteras.boj.se

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Ale

116 006
info@ale.boj.se

Alingsås-Lerum-Vårgårda-Herrljunga

Stöd i domstol: Alingsås tingsrätt. 073-618 90 53
info@alingsas.boj.se

Borås-Sjuhärad

Bollebygd, Borås, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn. Stöd i domstol: Borås. 033-10 11 05
info@boras-sjuharad.boj.se
boras-sjuharad.boj.se

Fyrbodalen

Bengtstors, Dals-Ed, Färgelanda, Lilla Edet, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäset, Strömstad, Stenungsund, Tanum, Tjärn, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg, Ämål. Stöd i domstol: Uddevalla tingsrätt, Vänersborgs tingsrätt. 0720-44 45 93, 116 006
info@fyrbodalen.boj.se
fyrbodalen.boj.se
Lokalkontor Vänersborgs tingsrätt: 073-54 60 039,
stod.domstol@fyrbodalen.boj.se
Lokalkontor Trollhättan: 116 006

Norra Skaraborg

Gullspång, Götene, Mariestad, Töreboda. 0501-100 42
info@norraskaraborg.boj.se

Storgöteborg

Göteborg, Härryda, Kungälv, Mölndal, Partille. Stöd i domstol: Göteborgs tingsrätt, Hovrätten för Västra Sverige. 0709-70 50 50
info@goteborg.boj.se
storgoteborg.boj.se

Östra Skaraborg

Essunga, Falköping, Grästorp, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Vara. Stöd i domstol: Skaraborgs tingsrätt. 0500-48 75 43
info@ostraskaraborg.boj.se
ostraskaraborg.boj.se

ÖREBRO LÄN

Örebro län

Askersund, Degerfors, Hallsberg, Hällefors, Karlskoga, Kumla, Laxå, Lekeberg, Lindesberg, Ljusnarsberg, Nora, Örebro. Stöd i domstol: Örebro tingsrätt 010-489 10 30
info@orebrolan.boj.se
orebrolan.boj.se

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

Östergötland

Finspång, Kinda, Linköping, Norrköping, Söderköping, Valdemarsvik, Ydre, Åtvidaberg. 011-61 000
info@ostergotland.boj.se
ostergotland.boj.se

Västra Östergötland

Boxholm, Motala, Vadstena, Ödeshög. 0141-23 44 94
info@v-ostergotland.boj.se
v-ostergotland.boj.se